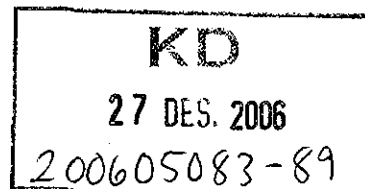

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Vikhammer, 22.12.06
ref: eub

HØRING - NY FRISKOLELOV

Lukas videregående skole ble stiftet i 1967 og har i 40 år drevet utdanninger innen helsefag spesielt organisert for voksne. Skolen er organisert som et non profitt aksjeselskap eid av Lukas Stiftelsen som er en diakonal/ ideell stiftelse etablert i 1903 på et kristent verdigrunnlag.

Skolens målsetting er å hjelpe elever videre i livet som av ulike grunner ønsker/trenger en ny utdanning/yrkeskarriere. De fleste av våre elever er ikke rettselever som helt bevisst har valgt en yrkeskarriere på videregående skoles nivå. Forskning dokumenterer og at nettopp denne voksne utdanningsgruppen representerer hovedrekrutteringen inn mot et helsevesen som "skriker etter arbeidskraft". Det å legge ned denne utdanningen oppleves helt meningsløst også sett i lys av at "Kompetanseløftet 2015" (Sosial og helsedirektoratets handlings-program) har som en av sine målsettinger å utdanne 12000 nye voksne helsefagarbeidere i perioden 2007 – 2010. Sett i lys av det betydelige frafallet fra vgs som er dokumentert blir det ikke mindre uforståelig at samfunnet ikke tilrettelegger for at disse elevene kan få en ny mulighet innenfor rammen av vgs.

I forbindelse med høringsnotatet fra KD er det et tema som fanger naturlig nok størst oppmerksomhet. Det gjelder friskolenes mulighet til å ta inn voksne uten rett. Det som signaliseres i høringsnotatet fra KD er for Lukas videregående skole's del så dramatisk at grunnlaget for hele skoledriften forsvinner. Med et elevtall på rundt 100 de senere årene, der de voksne med rett (som prioriteres før voksne uten rett) utgjør ca 15 %, sier det seg selv at dette betyr at skolen vil bli nedlagt.

Vi vil i det følgende kommentere noe mer konkret noen enkeltaspekter ved høringsnotatet, og mest utførlig kommentere høringsforslagets punkt 12, inntak av voksne.

Til §1-2 (og høringsnotatets punkt 6:) Lovens tittel

Vi synes lovens navn "Friskoleloven" er bedre egnet enn "Privatskoleloven", nettopp for å skille mellom friskoler som er godkjent av det offentlige (med et bestemt formål og som er non-profit) og andre aktører som er private (men som ikke får / har rett til tilskudd, og som kan ha kommersielle interesser).

Til §2-1 (og høringsnotatets punkt 7:) Lovens virkeområde

Forslaget om å fjerne mulighetene til å drive fjernundervisning/nettbasert undervisning virker uforståelig og strider slik vi ser det mot opplæringsloven § 4A-3 som sier:

"Opplæringa for voksne skal tilpassast behovet til den enkelte. Retten kan oppfyllest mellom anna ved fjernundervisningstilbod".

Det er etter vår oppfatning i strid med nasjonale målsettinger at muligheten til å tilrettelegge for desentraliserte utdanningsmodeller ved bruk av E-læring fjernes. Det må fremdeles være mulig å få støtte til å drive tilrettelagt undervisning der bruk av E-læring inngår som et sentralt pedagogisk virkemiddel.

Til § 2-1 (og høringsnotatets punkt 8): Godkjenning

Vi synes det er positivt at skoler på et religiøst grunnlag eller pedagogisk alternativt grunnlag skal kunne bli godkjent i fremtiden. Ungdom, på videregående nivå, må kunne velge en skole der de opplever et samsvar med eget livssyn og trosfundament.

Foreliggende lovforslag legger imidlertid i for stor grad opp til en skjønnsmessig vurdering av søknadene. Det er problematisk i lys av skiftende politisk ledelse, og bidrar til vilkårlighet både nasjonalt og regionalt i godkjenningsprosedyrene. Det bør ligge spesifikke kriterier til grunn for godkjenning som religiøst eller pedagogisk alternativ, og på den bakgrunn bør godkjenning kunne gis.

Til § 3-1 (og høringsnotatets punkt 12): Inntak av voksne

Lukas videregående skole vil ikke kunne fortsette sin drift som friskole hvis støtten til ikke rettselever fjernes. Skolen baserer sin drift, i tråd med foreliggende godkjenninger, utelukkende på voksne elever. Det at vi også på talledato for ny forskrift, (jfr. Friskolelova §3-1 femte ledd og tilhørende forskrift, §11-1). 01.10.04 ikke hadde elever på en del godkjente studietilbud fratok oss for all fremtid også muligheten til å starte studietilbud innen flere fagområder som totalt representere 90 godkjente elevplasser. Det er vanskelig/umulig å drive nødvendig langsiktig planlegging i en situasjon der tilsynelatende tilfeldigheter styrer utviklingen. Vi har i snart 40 år utdannet en viktige grupper voksne til det norske helsevesenet og har gjort dette på ideelt grunnlag og objektivt sett med gode resultater og det vil vi gjerne fortsette med.

Vårt hovedanliggende er at retten til å ta inn voksne (både med og uten rett) må være lovfestet i ny friskolelov. I minste fall må i hvert fall gjeldende lovgrunnlag for å ta inn voksne og tilhørende forskriftsformulering videreføres i ny lov (jfr. Friskolelova §3-1 femte ledd og tilhørende forskrift, §11-1).

KD anfører grunner til å ikke vil la disse skolene (som er nevnt i Forskrift til friskolelova §11-1) kunne ta inn voksne uten rett. Disse grunnene ønsker vi nødvendig å kommentere mer inngående.

For det første undergraves ikke prinsippet om å prioritere voksne med rett før de uten rett. Lukas videregående skole praktiserer opplæringslovas prioritering her. Vi ble faktisk som en konsekvens av denne praksis sterkt skadelidende fordi vi hadde prioritert rettelever ved opptak høst 2006.

Hadde vi prioriterert annerledes hadde vi i dag hatt et betydelig høyere "ikkeretteselevfall". Vi er følgelig meget hardt straffet fordi vi nettopp prioriterte voksne med rett ved inntaket mai 2004.

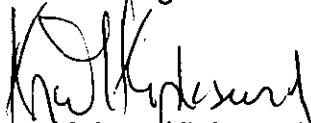
Poenget er at det blir færre og færre voksne med rett, i kraft av alder, og følgelig øker behovet for de voksne uten rett. Forholdet mellom voksne med og uten rett er ikke et forhold som prinsipielt sett hører hjemme til avklaring i friskolelova, men i opplæringslova. Det bør likevel ikke i denne omgang ramme eksisterende skolars årelange drift i den forbindelse, der dette har vært uproblematisk. Vi vet også at den offentlige voksenopplæring tar inn voksne både med og uten rett der voksne med rett prioriteres før voksne uten rett ved kapasitetsproblemer. Slik er også praksisen for de friskolene som har hjemmel til å ta inn voksne uten rett. Det er ingen uheldig undergraving i den forbindelse.

For det andre er det økonomiske argumentet til departementet vanskelig å forstå, i og med at rammene for friskolene (hvor mange voksne uten rett som kan tas inn), er tallfestet og avgrenset i forskriften. Fylkeskommunens trekk er derfor en beskjeden og kan ikke tillegges stor vekt sett i lys av grunnleggende prinsipper om livslang læring og det faktum at vi bidrar til å gi utdanning til en gruppe voksne elever som i stor grad faller utenfor det offentlige tilbudet og som det er et stort behov for i dagens helsevesen. **Rokkansenterets forskning på vegne av sosial og helsedirektoratet bekrefter at det er et større behov for voksne helsearbeidere utdannet på videregående skoles nivå enn helsearbeidere høyskoleutdannede grupper.**

For det tredje er det underlig at departementet angir "kvotene" (forskriftens §11-1) som tilfeldige og at det dermed ikke er en helhetlig tenkning som ligger til grunn for fastsettelsen. Friskolene som tar inn voksne ønsket i forrige runde vedrørende ny lovgiving å få tydelig lovhjemlet inntaket av voksne elever, slik at tryggheten for elever og skolens fremtid ble sikret. Men departementet var, så vidt vi kan se, den gangen ikke villig til å gå lenger i dialog med Stortinget enn det som faktisk kom til uttrykk i Innst. O. nr.1 (2004-2005). Det er derfor departementet selv som også har bidratt til at dette eventuelt fremstår tilfeldig. Friskolene på sin side har hatt en gjennomgående helhetlig tenkning til hvorfor de tar inn voksne med og uten rett (sett i lys av bl.a. lovgrunnlaget, skolens verdigrunnlag og hovedlinjene i Kultur for læring, jfr. "livslang læring")

For det fjerde argumenterer departementet for at det er ressurskrevende å føre tilsyn med disse skolene. Om så var tilfelle, ville det vanskelig kunne kalles et argument i denne forbindelse. Det er vel slik at departementets arbeid er å forvalte de lover og forskrifter som gjelder, og i så måte kan ikke dette lille utvalget av skoler representere noe ressursmessig problem i sammenhengen. Det kan videre påpekes at det er flere friskolars bestemte innrykk at det er skolene selv som, gjennom de mange endringene og utfordringene vedr. inntak av elever (og voksne i den forbindelse), har måttet utvikle gode rutiner for å sikre et riktig inntak og rapportere dette på skikkelig vis.

Med vennlig hilsen
Lukas videregående skole

Knut Meinert Kiplesund
rektor